Ч. 50. Львів, вторник дня 5. марця (21. лютня) 1912. Річник XVI.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: в Австрії:
на цїлий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К
За границею:
на цїлий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублїв; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублїв; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.
Телєфон Редакциї ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских съвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адмінїстрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх.** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає ся лише на попередну засторогу.

Реклямациї лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Спір Угрів з Короною о військовий закон.

(X) Положеня в угорскім соймі з нагоди військового закона несподївано заострило ся і стало вельми поважним, бо угорске правительство стануло в різкій суперечности до Корони. До недавна проти військового закона провадив обструкцию ґр. Апонї, а Юстівцї висували при тім наперед виборчу реформу лише, щоби утруднити положеня; бо осягненем першенства для виборчої реформи они зовсїм не думали допомогти військовій адмінїстрациї до ухваленя військового закона, а навпаки добивались виборчої реформи в тім переконаню, що „народний парлямент“ не ухвалить нїчого для спільної армії. Виявило ся отже, що зовсїм хибно покладано надії на Юста, що з єго підмогою поведе ся перевести перегодом військовий закон.

Тимчасом несподївано ґр. Апонї зрік ся обструкциї а ґр. Куен приняв всї державно-правні домагання ґр. Апонїя і обовязав ся сї домагання піддержати перед Короною і австр. правительством. За таку цїну заперестає ґр. Апонї обструкцию. Але умова між ґр. Апонїем а мінїстром-предсїдником Куеном полягала на тім, що угорский сойм має ухвалити військовий закон на основі предлоги правительства, а після ухваленя закона мав сойм приняти ще окрему резолюцию, котрою угорскому правительству забороняє ся покликувати колинебудь резервістів або запасових резервістів без згоди сойму або після єго розвязаня! Ґр. Куен мав заявити свою згоду на сю резолюцию.

Така ухвала соймова, котра після державно-правних засад угорскої держави, має бути правосильною навіть без санкциї монарха, обмежувалаб зовсїм військові права Корони і наражувала би в нещевних часах не тілько Австрию, але й цїлу монархію на велику небезпеку. Колиб іменно так склало ся (а се з огляду на ненастанні державно-правні і політичні спори в угорскім соймі дуже легко можливо), що військова предлога про континґент новобранців не прийшла би під розправу сойму, тоді Корона, зглядно воєнна управа навіть підчас великої воєнної грози (як се було підчас прилуки Босни), не мала би права покликувати резерви. При дволїтній військовій службі зменшив би ся мирний стан війска в Угорщинї о половину засобу потрібного для спільної армії.

Тоді Австрия малаб обовязок доповнити сю недостачу своїми резервами, отже також боронити на случай потреби Угорщини, втихомирювати Хорвацию і т. п. Дотеперішні права Корони до покликуваня резерви стають певною запорукою, що австрийскі горожани не булиб приневолені приймати на свої барки тягарі, які повинна двигати також Угорщина.

Проти можливого ухваленя такої резолюциї, хитро і проворно придуманої для обмеженя прав Корони рішучо опирає ся монарх і наслїдник престола, вірний свої права а також австрийске правительство вважають таку резолюцию прямо неможливою. О тім повідомив угорске правительство окремою нотою мінїстер війни, а від австрийского правительства подібною нотою мінїстер-предсїдник ґр. Штірґк. Все те послїдувало на основі послуханя у цїсаря наслїдника престола, мінїстра війни і шефа ґенерального штабу, а також наради наслїдника престола з мінїстром війни.

Окрім того мінїстер загр. справ ґр. Берхтольд підчас побуту в Будапештї обговорював сю справу з ґр. Куеном, а також спільний мінїстер скарбу др. Білїньский, котрий виїхав до угорскої столиці, мав в тій справі переговорювати з угорским правительством.

Через сей спір між Короною а угорским правительством нема виглядів на скоре ухваленє закона війського що до збільшеного континґенту новобранців і взагалї на переведенє побору новобранців, котрий відрочено в надії, що новий військовий закон буде скоро в угорскім соймі ухвалений. Для виясненя сеї справи і полагоди спору має явити ся ґр. Куен у Відні і бути на послуханю у цїсаря і у иншых міродатних чинників. Корона напирає, щоби в тих днях справа була полагоджена, бо потреба побору і крайний до того час наглить.

З тим лучать ся ще й инші згляди Ві второк збирає ся державна рада на весняну сесию, а зворот в справі військового закона в Угорщинї не остане без впливу на державну раду, котра має також в найблизших днях перевести розправу над сим законом. Вже при відкритю сесиї посольскої палати можна сподївати ся запитів о поясненє сеї справи, які будуть внесені нїмецким народним союзом, християньскими суспільниками і Чехами. Австрийскі посли справедливо будуть побоювати ся, щоби на случай ухваленя в угорскім соймі згаданої в горі резолюциї не спав на австр. горожан більший тягар і тому не схочуть квапити ся з ухваленєм військового закона аж до повного виясненя положеня. Загально думають, що з оглядом на події в Угорщинї буде в держ. радї внесена предлога провізориї з висшим континґентом новобранців, а тим способом витворилоб ся в держ. радї зовсїм инше положенє, якого нїхто не сподївав ся. Все те вияснює, длячого Корона напирає на скоре рішенє сеї справи.

Угорске правительство ґр. Куена опинило ся у вельми труднім положеню, бо треба єму числити ся з однодушним опором Корони, військової управи і австр. правительства, а всї ті чинники вважають згадану резолюцию прямо неможливою. Особливо трудне положенє ґр. Куена, котрий соймовим кругам представляв можливість згоди віденьских чинників на бажану Уграми резолюцию, а тепер зустрінув ся з рішучим опором. Мимо того також в угорских дневниках висловлюють надію на мирну полагоду сего спору.

Затроюванє суспільности звітами судовых розправ

(□) Монахійске товариство дневникарів і письменників порушило вельми важне питанє сучасне про справдешне затроюванє широких верств суспільности звітами з судової салї.

Поважні судиї внесли до сего товариства письмо, над котрим повинні би також наші дневникарі, що так сквапливо розповідають широко всякі судові соромні справи, добре призадумати ся, чи се справдї причиняє ся до просьвіти чи до затроєня суспільности.

„Якийсь потвір людский, що в Монахові недавно надужив дитини а відтак її задусив, попав до вязниці. Се спонукує нас піддати гадку, щоби баварскі часописи всїх сторонництв певним порозумінєм зобовязали ся, не подавати подробиць з таких процесів до прилюдної відомости а обмежили ся лише до оповіщеня вироку. Така умова стануда вже давнїйше в нїмецкій Швайцариї і точно удержує ся до нині.

Годї навіть подумати, скілько то простаковатости і здичілости вносить ся в родини простоими звітами з судової салї. Процес проти ґр. Айленбурґа наробив стілько лиха, якого судиї навіть не причували, певні злочини незвичайно розповсюдили ся по всїх закутинах Нїмеччини з того часу, як при сїй нагоди розлила ся повінь болота сего процесу.

Обжаловані заявляли нераз з справдешним цинїзмом прямо перед судом, що бачність їх на можливість таких божевільств звернуло дневникарство. Нема сумнїву, що дневникарство бажає обминати все те, що могло би псувати широкі верстви населеня. Алеж не дасть ся заперечити, що одна часопись не може так поступати, щоби при відомій загально жадо-

---

Іван Дмитренко.

„Пятниця“.

„Пан над панами“.

I.

Молодий учитель збудив ся рано, а побачивши, що жінка вже убрана і дїти не сплять, зачав як звичайно жартувати і весело усьміхати ся.

— Що ти нинька такий веселий, — запитала єго жінка?

— Бо менї щось такого цїкавого снило ся, що мене се вправляє в знаменитий гумор, відповів сьміхом учитель.

— Не сьмій но ся так, не сьмій, бо то часом і сон скаже правду — відповіла поважно жінка. А нинька пятниця! — додала по хвилї.

— А ще тим більше, наколи чоловіка у снї пес кусає — правда жінко? — запитав сьміючись учитель.

— Но, но! Вважай лише, щоби тебе дїйсно хто не покусав! — відповіла жінка.

— Він мене, я єго — відізвав ся на се учитель.

— Ну, ну! — най тобі й так буде! Ти все відважний, — замітила.

— Прошу панї, а що буде, коли молока нема на снїданє? — запитала ся входячи служниця.

— Ну то йди і купи десь в селї.

— Та я вже ходила, прошу панї, але нїгде не дали.

— А малась грошї — запитав учитель?

— Ну а щож! — Хотїлам бодай для дїтий за 10 сотиків купити, та нїгде не дали. Ще лаяли ся мене!.. — А що на пана „вогорили“... — додала по хвилї мовчанки.

— То вже погано, Євка, коли молока нема, — сказав поважно учитель.

— А я тобі казала, що — не сьмій ся, бо нинька пятниця, — сказала зажурена учителька.

— А деж ти була Євко — спитав не зважаючи на слова жінки учитель.

— Де я була — а?... Усюда була, прошу пана!

— Ну?! — І нїгде нема?..

— Нї! — А що на пана говорили?... додала таємничо.

— Ну то йдиже до Микити Склепаренка, там дістанеш!

— А-а я! Або я там нїби не була?...

— Ну й що?...

— А нїчо! — Нема — тай вже!

— А в Михалинка Лисого булась?

— Була, але також нема!

— А в Андруха Соколенка?

— Була, нема!

— А в Ониська Сусїденька?

— О-о! Ще вилаяли ся!...

— А в Миколи Раченка?

— Була, нема.

— А в Максима...

— Була, нема.

— А в Онофрея Фірманенька?

— Нема — скрикнула люто!

— Ну а в їмостї була?

— Була, але вже „спражили“!

— Ну а деж ще булась — спитав регочучись нервово учитель.

— Була я ще й в Миколи Богаченка, й в Гринька Паламаренька й в Прокопа Хвальниченка й у Юрка Канцеляренка й в Федька Кощапенка і по цїлому селї, так нїгде нема!.. А що на пана „вогорили“?!... додала знова таємничо.

В тій хвилї збудив ся трилїтний синок Тарас і як звичайно запитав:

— Мамцю, мамцю, — а „мольоцко“ вже єсть?

— Зараз, синочку, Євка принесе, зараз буде — успокоювала мати.

— Я хоцу мольоцка, мамцю, хоцу мольоцка — лебедїв хлопчина.

— „Мамо, мамо“ — домагала ся півторарічна донечка Надія — „мамммо-о-о“! — докінчила з плачем.

— То — „не добре“ — Євко, коли ти не дістала нїгде молока! — сказав учитель, зриваючись з ліжка.

— А я тобі казала — не сьмій ся — бо нинька пятниця — промовила учителька, обтираючи гіркі сльози.

Учитель в мить убрав ся, та пішов до кляси розпитувати дїтий за молоком, та кожде з якимсь острахом, або іронїєю відповідало ляконїчно:

— „Нема, прошу пана!..“

Похмурий вернув до хати. Жінка спрямувала на нього допитливий зір, а найстарша шестилїтна донечка Наталїя запитала:

— Татку, татку; — а буде мольоко? Я така гольодна!...

— Мамцю, мамцю, я хоцу мольоцка, — лебедїв Тарас.

— Мамо, мамо, мамммо-о-о, — домагалась найменша Надька, заводячи голосно.

Учитель натиснув на уши шапчину і вилетїв з роздертим серцем з хати. За ним лунали дїточі плачі і наріканя:

— „Я така гольодна“, — „мольоцка, мольоцка“, — „мамо, мамо, мамммо-о-о!“

Нїм дійшов до своєї кляси, втискались єму до мозку слова „Народного учителя“ з „Руслана“ ч. 14. з 1912 р. (висловлені одним шляхтичем) — „Учитель на селї, — се... „пан над панами!..“

II.

Пригноблений почав науку. Перевів — рахунки, — перевів уст. 72/II. на IV. стор. і пускає на перерву вже по 10-ій годинї.

бі сензацийних подій і новостий не наразити ся на втрату передплатників або покупнів. Тут можливе тише солїдарне поступованє, котре піддаємо під розвагу передовїм найвисшій настої, а іменно монахійскому товаристу дневникарів і письменників. Не сумнїваємо ся, що часописи всїх сторонництв радо приймуть нашу гадку і переведуть її в житє а тим способом охоронять суспільність перед сопухом крови і калу, який доси дуже часто задихав трійливо із стовпцїв з судової салї. Місто Петенкофера повинно бути взірцем також в суспільно-етичній гіґієні для всїх нїмецких міст. Хто цїкавить ся подробицями такого процесу, стоїть на однім ступнї з таким злочинцем. Тому піддаємо сю гадку а після дотичного процесу висловимо ся на сім місці про успіх єї."

Гадка порушена монахійским товаристом дневникарів і письменників заслугує вельми на те, щоби над нею застановило ся також наше галицке дневникарство руске і польске без рїжниці партий і напрямів.

Сензацийні новости подавані в часописях продаваних по улицях розбуджують всякі пристрасти в широких верствах суспільности, а наколи подумаємо над тим, як жадібно суспільність а особливо також незріла молодїж хватає такі сензацийні вісти і ними переймає ся, то можемо собі легко уявити страшні спустошеня і шкоди заподївані такими часописями в широких народних верствах.

Досить вказати на справдешню пошесть самоубийств, крадежий, розбишацтв і т. п., котрих жерела треба глядїти в таких часописях. Пора крайна, щоби й у нас поважні круги над тим застановили ся і обдумали способи заради.

Просимо домагати ся „Руслана" по всїх реставрациях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Фінансова комісия державної ради розпочала була радити над новими податковими предлогами і зараз з самим почином проявили ся великі трудности, котрі кожда поважна законодатна робота а особливо справа нових податків у нас стрічає. Відрадно, що мінїстер скарбу зараз на першім засїданю заявив зовсїм щиро, що без нових податків не можна навіть думати про введенє в житє бажаних посольскою палатою законів, котрі вимагають понад 100 мілїонів корон видатків. Правительство вказало отже пос. палаті двоякий вихід: або ухваленє нових податків або обмеженє розходів і занехане всяких нових законодатних змагань.

Можна би бажати, щоби правительство витревало на тім становищі або — або аж до кінця. Посли бажалиб вправдї бути щедрими на всї боки, однак не мають відваги із сего щораз більшого обтяженя державного буджету виснувати відповідні послїдовности, себто подумати також про покритє видатків. Така господарка повинна вже раз устати, наколи у фінансовім господарованю не має дійти до крайностий.

Буджетова комісия зустрінула ся знов з обструкциєю проти предлоги о італ. видїлї правничім. Правительство бажалоб сю справу пересунути до субкомітету, а поки що не буде комісия скликувана на засїданя.

Бурливі сцени в угорскім соймі. З Будапешта доносять: На останнім засїданю сойму вивязали ся незвичайно бурливі сцени. Першу часть засїданя виповнила формальна дискусия і поіменне голосованє. Коли опісля опозиция зробила заміт предсїдникови Навасви, що не додержує приреченя, яке зложив в хвилї єго вибору, що наради буде вести безсторонно, хотїв предсїдник відповісти, але опозиция не допустила єго до сего. Вивязала ся словна перепалка межи предс. Навасм а поодинокими послами з опозициї, після чого приступив до предсїдника пос. Смречаний і вручив єму аркуш підписаний 20 послами з домаганєм заряджения тайности засїданя. Предс. Навай змняв сей аркуш і кинув на землю. Се викликало нечувану бурю. Богато послів зірвало ся зі своїх місць і вибігли на середину салї. Посли з правительственного сторонництва заступили їм місце перед естрадою, щоби в разї потреби боронити предсїдника. Пос. Львовасси зі сторонництва Юста збурив часть балюстради при сходах, що ведуть до предсїдника.

Тодї вийшов з дневникарскої льожі начальний редактор орґана правительственної більшости „Pesti Naplo" др. Едв. Палї і прискочив також до президияльної трибуни. Настала метушня. Посли зі скрайної лївицї насильно завернули Палї-ого назад до дневникарскої льожі. Палї кликав: „Батианий був в Відні і конферував з мінїстром Авфенберґом. Поспитайте, чи се не правда! Ту (вказуючи на сторонництво Юста) сидять зрадники вітчини!" Воєвничого дневникаря виведено вкінци з льожі.

Гамір тривав дальше. Предсїдник переривав засїданє кілька разів. Опозиция безнастанно не допускала до нарад, домагаючи ся довірочного засїданя.

О год 4. предс. Навай зарядив тайне засїданє і заявив, що в справі особистій не буде вже промовляти, а поданий єму пос. Смречаним аркуш помняв тому, що ще не скінчив був своєї промови.

По довшій формальній дискусиї, засїданє замкнено; слїдуюче нині.

Заграница.

В Китаю кипить. Позавчера рано вибухли в Пекінї поважні заворушеня, особливе в західній части міста, де знищено всї улиці. Богато домів підпалено. Телеґрафічно прошено Лїюнгенґа, щоби спровадив до міста републиканьске військо для привернення ладу, бо правительство не може дати собі ради. Заграничні посли радять над спільним поступованєм.

Італїйско-турецка війна все ще стоїть під знаком мировых переговорів, ведених великодержавами, що бажають погодити суперників. Вигляди сих переговорів слабі, бо турецка прилюдна опінія, а за нею й правительство нїяк не бажають виречи ся Триполїтанії. В Парижи кружляє вістка, поки що непевна, що переговори взагалї вже розбили ся.

Тимчасом війна поступає дальше. Енвербей надіслав до турецкого комісарияту в Єгиптї депешу, що турецка колюмна і Араби заатакували коло Ґельбанес італїйскі укріпленя і з помочию динаміту знищили часть укріплень і кріпостий. Італїйцї втратили 200 людий. Італїйска фльота острілювала Турків через 4 години, однак не заподїяла їм нїякої шкоди.

Треба додати, що італїйска фльота кружляє тепер біля побережа Солуня і хто знає, чи не стоїмо в переддни важних подій.

Турецкі дневники доносять, що всї Італїйцї видалені з Сирії мусять ще перед покиненєм Туреччини заплатити торговельний і промисловий податок.

Побір сего податку має бути приспішений, а в случаях, коли видалений горожанин не буде міг заплатити сего податку, цїле єго движиме і недвижиме майно має бути продане в хосен скарбу турецкої держави.

Із альбаньского кітла. Положенє в Альбанії має бути щораз критичнїйше. Альбаньске населенє приготовтяє ся до ворохобнї, а рівночасно анї чути не хоче про вибір молодотурецких послів до парляменту і заявляє, що тих кандидатів прожене з оружем в руках. Альбанцї хочуть вибрати лише лїберальних кандидатів.

З причини небезпечного положеня в Альбанії не прийде до відвідин чорногорского короля Миколи в Царгородї.

Обставина, що чорногорский король Микола є тестем італїйского короля не відіграє ту нїякої ролї.

Суфражистки „бунтують ся!" До лиха із робітничим страйком прилучило ся нове лихо для Анґлії: нові авантури суфражисток. Кількасот суфражисток, невдоволених єствуючим ладом, в якім женщина має сповняти взнеслу ролю матери, господинї і вихователькы, що забажали зрівнання „обовязків і прав" із мужчиною на всїх царинах житя, виправляє страшні авантури в Льондонї бючи шиби в мінїстерствах, поличникуючи мінїстрів і державних мужів і устроюючи „геци" із полїциянтами На чолї суфражисток стоїть „стара панна" міс Панкгурст і з єї ініциятиви прийшло онодї в Льондонї до страшних скандалів. В мешканю мінїстерства заграничних справ і в помешканю предсїдника мінїстрів вибито всшиби. Тодї вирушила полїция і арештувала 80 авантурниць, які наслїдуючи соціялїстів, стріляли навіть з револьверів. Щоби привернути лад і привчити суфражисток трохи моральности потягнено 150 авантурниць перед полїцийний суд тай засуджено їх на 2—3 місячний зрешт за приготовлюванє заговору на цїлість конституцийного ладу в Анґлії.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско кат.: Тимотея преп.; римо-кат.: Вацлава. — В середу: руско кат.: Обр. муч. в Евген,: римо кат.: Коляги.

— **„Галичанинъ"** (ч. 140) печатає „wyrosciny mózgowe" „прекрасного Нїколушки" п. з.: „Хто розпространяєтъ шизму въ галицкой Руси?" — звернену проти Епископа Хомишина. Найвийсшим авторітетом для д-ра Николая Глїбовицкого і „Галичанина" є брукова часопись „Gazeta kołomyjska" яка крушить копіє за д-ром Семеновом і через те пише мерзкі пасквілї на станїславівского Владику. Що польска брукова часопись здобуде ся на щось подібного, сему не дивуємо ся, але соромно се читати в москвофільскім орґанї, який від часу до часу прибирає на себе католицку маску. І справдї, годї дивувати ся, що д-ра Глїбовицкого так гарно виборцї копнули ногою. Він дає докази, що на що иншого не заслужив. Але питаємо, що на се скаже католицке Ставропігійске Братство, в якого друкарнї печатає ся „Галичанинъ", а якого „совіт" отвирає „Галичанинови" безнастанний кредит? Нехайби не лише „совіт Ставропігії" але і сторонники „Галичанина" сьвященики подумали над тим, бо коли „Галичанинъ" буде на дальше містити такі мерзкі, безосновні інвективи, то і они не будуть без вини, а тодї заголовок статеї Глїбовицкого можна буде примінити до них.

— **До вибору соймового посла в Жидачівщині.** На передвиборчих зборах, що відбули ся дня 1. с. м. в Жидачеві при участи відпоручників цїлого жидачівского повіту, поставлено кандидатуру о. Остапа Нижанковского директора краєвого Союза господарско-молочарского в Стрию. Промову о. кандидата принято серед оплесків.

Як ми вже занотували в дописи з Жидачівщини стазляють на сей округ аґенти ґр. Бобрінского кандидатуру б. редактора „Прик. Руси" д-ра І. Гриневецкого. Чи та чутка покаже ся правдивою — побачимо.

— **Про Русинів в Бразилії** „Місионар в Бразилії" редаґований дуже добре о. Рафаїлом Криницким ч. св. В. В. в Прудентополїс, зачав подавати описи руских осель в Парані. О. Криницкий пише ось як: З сеї причини,

---

Нагло відчиняють ся двері і до кляси вбігає двоє учеників:

— „Niech będzie pochwalony Jezus!..."

— „Слава Сусу!..." відізвались здихані голоси.

— А-а-а-а!!! — закричали ученики в класї; — то тепер, вже по 10-ій до школи приходять? — почулись голоси з лавок.

Обоє ученики — хлопець і дївчина — вклякнули і помолили ся, а коли встали, учитель спитав:

— Колиж ти „Ясю", о котрій годинї приходиш до школи?

...Мовчанка...

— А ти Текле, коли прийшла?

...Мовчанка...

— Ну щож, не умієш відповісти? Деж ти був „Ясю" до тепер?

— В хатї! — воркнув хлопець.

— А ти, Текле?

— В хатї! — відповіла усьміхаючись іронїчно

— І щож ти робив „Ясю" до тепер?

...Мовчанка...

— Він стояв прошу пана у нас під порогом! — відізвалась нараз Текля.

— А то чому? — спитав учитель.

— Бо я ще не йшла до школи, а він на мене чекав, — відповіла.

— А чомуж ти ще не йшла?

— Бо... бо... бо... — я заспала, а... мама... не збудили мене!.. Казали що ще час! — говорила ікаючи ся дївчина.

— А я-я-я, а я-я-я! они по селї уганяли! відзивались голоси в лавок.

— Ось бачите дїти — почав учитель. — Ви обоє спізняєте ся що дня. Вчера обоє — спізнили ся, передучера — спізнили ся, — поза вчера спізнили ся, і все і все — ви обоє — спізнаєте ся! Чи довго ще так будете спізняти ся?

...Мовчанка...

— Чомуж ви не прийшли перед 8-ю год. так, як усї инші?

— Бо „нема часу"! — воркнув „Ясьо", коли тимчасом Текля усьміхала ся.

— а-я-я, я-я-я! — нема часу"?... Они, „собі" уганяють! — відзивались многозначучі голоси з лавок.

— Ну докиж того буде „Ясю", щоби ви спізняли ся? Мовчанка...

— Хі, хі, хі хі!... засьміялась нараз Текля, ховаючи ніс в кулацї! —

— Отже ідїть собі до дому нинька дї тоньки, бо нинька я вас вже — за кару — не приймy, — сказав обиджений учитель. —

— „Ясьо" відвернув ся до дверий, скрикнув до Теклї: — „Ходи? чулась"!

І не сказавши нїчо вийшли з кляси.

— „Пан я над панами" — подумав учитель і випустив дїтий на перерву.

Розпочалась година рисунків. — Се — пятниця! —

— Шкода що я нагнав того Яська і сесю „мітаницю", думав учитель. — Але годї — иншого способу вже не маю. §. 83. „Regulaminu dla szkół ludowych" з 1910. року відіймає менї усякі середники, та вяже руки. Иншої ради нема — хиба — нагнати до хати і настрашити карою! Се й поможе — мабуть? Думав собі учитель, коли голод скручував єму — tenesa — а мозок повторяв:

— „Я гольодна", „мольоцка, мольоцка", „мамо, мамо, мамммо-о-о"!... Жаль й розпука розкривала єму душу, коли нагло: —

Пук, пук, пук — до дверий.

Учитель піднїс ся махінально і вийшов до сїний.

— „Niech będzie"!... — відозвав ся острий голос.

— „Слава на віки!" — відповів учитель, та подивив ся на „Ася" і Теклю, котрі визиваючо стояли тепер перед учителем при боцї „Міхала" В., батька Теклї. — А що скажете менї, Михайле? — спитав учитель.

— A co to ma znaczyć panie nauczycielu — спитав бундючно „Міхал" показуючи на дїтий?...

— Як то?... — спитав строго учитель, зсунувши брови.

— Котра година тепер у пана? — спитав вже лагіднїйше „Міхал" і вже по руски.

Учитель виймив годинник і показав:

— ½ до 11-ої сказав.

— То на пановім така, але у мене щойно „восьма"!... відповів гордо „Міхал".

— Котра година у вас, я не питаю, а дїти мають до школи приходити тодї, коли дзвонить ся!

Тимчасом они — що днини — прихопять по 10 ій годинї! — сказав обурений учитель.

— Але се „мої дїти", то пан „nauczyciel" не повинні їх виганяти!

— Або що ви? — Лїпші від других, чи що, щоби я мав вас гладити?... скрикнув обиджений учитель. У мене кождий рівний!

— Але не кождий знає, „куди двері відчиняють ся" — сказав затискаючи зуби „Міхал" В... Я ще „подивлю" ся — „чи ти сповнюєш свої обовязки так, як треба"! — Почекай!! — додав грозячи кулаком учителеви.

До живого обурений учитель відвернув ся, та вернув до кляси лишаючи в сїнех грозячого і відказуючого „Michała" і Теклю з „Ясем". — Сїв неначе одурений на крісло, не знав прямо, що з ним дїє ся, — чи він голоден, чи зболїлий, — чув лише як з одного боку долїтали до него наріканя дїтий:

— „Я гольодна", — „мольоцка, мольоцка", — „мамо, мамо, мам м-м-о о-о"...

А з другого боку якийсь голос з глузованєм говорив:

— „Учитель на селї, се „пан над панами"!

(Конець буде).

що до нашої редакції надходить чим раз більше листів, як з Галичини так і з північної Америки, повні бажань, щоби поміщувати в „Місионарі“ про житє наших людий, так вволимо їхню волю. І наші пізнають лучше кольонії, а для посторонних буде оно з тим більшим хісном. Я поміщував дещо з Бразилії в 1910. р. в жовківскім „Місионарі“, але коли спостеріг, що на підставі моїх описів деякі з залїщицкого повіту прибули в Бразилію, так бояв ся, щоби опісля не видавало ся начеб я людий стягав сюда, говорю отверто, вже більше там не поміщував. Стягнути когось до Бразилії, то опісля тільки нарікань, а на нїкого иншого тільки на сих, хто заохотив до еміґрації, хоч в описах тої цїли не було. Коли виходив „Прапор“, почали ся описи про Бразилію, „Прапор“ звинув свій стяг і так минули ся і описи про рускі кольонії.

Про Бразилію вже давнїйше мож було стрінути ріжні описи та помічаня, писані о. ігуменом М. Шкірпаном і о. Климом Бжуховским. На жаль мусимо заявити, що читачі галицкі не довіряють описам про житє і бутє наших людий в Бразилії. Чому, так не знаю? Заявив се сам п. інспектор Заячківский зі Львова, що перебув минувшого року півтора місяця в Бразилії і коли одної недїлї вийшов п. інспектор з церкви по богослуженю в Прудентополїс і придивив ся тій хмарі народа що виходила з дому Божого, сказав: „в Галичинї не повірили би сему, єсли би я їм сказав, що я нинї бачу в Прудентополїс“. І не диво, дістаємо листи з ріжних сторін з питанями, чи є у нас церков, що ми їмо і т. и. Так низько вже думати про Бразилію — се не йде.

Наші люди туть в Бразилії нераз добре відписують на такі питаня своїм кревним до Галичини. Писала раз одна мама з Галичини до свого сина в Бразилії так: „Напиши, синоньку добрий, як там в Бразилії сонце сходить, як ти там ходиш, в що одягаєш ся?“ Син відписав так: „Відписую вам, мамуню дорога, що у нас сонце сходить з заходу, а заходить на північ, а їмо нїчо иншого тільки сам баснник, одежу маємо зі шкіри тигрів, щоби тигр не зїв, бо звір звіра не задушить“. Иншого питались, як туть орють, а сей відповів: „У нас орють так, що плуг вперед, а коні взад“. Як оно є, так є, досить, що з описів про Бразилію в „Місионари“ можна буде собі виробити якесь понятє инше о нас, як дотепер люди мали і пізнають, що ми є люди і церков маємо і держимось крепко католицкої Церкви і української народности.

Найбільшою кольонією, де осїв ся наш нарід, є ся кольонія Прудентополїс, давна оселя бразилїйска Sao Joao de Capanema, опісля надано їй імя в честь Dr. Prudente de Moraes. Ся кольонія основана в цьвітни 1896. р. Головне місто кольонії має ту саму назву Prudentopolis, а зачислене до менших міст (Villas). З часом піднесе ся, а то через поведене зелїзниці з P. Grossa-Prudentopolis-Guarapuava, та через осьвітленє електричне. Сьвітло електричне заводять в місті вже в марції с. р. а помір під будову зелїзниці дійшов вже до ріки в Прудентополїс. Місто Прудентополїс має зовсїм характер рускоro міста. На 31 склепів (венд) в місті, 18 є в руках руских, польских 7, нїмецких 4, бразилїйских 2 і 1 турецкий. Найлучші промисловці в місті є Русини. В місті самім є 3 школи, руска, ведена СС. Служебницями; польска, ведена польскими монахями, бразилїйска рядова, де вчить учитель Бразилїянин. В рускій школї сего року в перший день науки явилось 105 дїтий, тим самим є надія, що прибуде більше як минувшого року. В руских руках є 2 броварі оден є власностю товариства „Народний Дім“, другий в руках приватних п. Гринька Семчука; кромі сего є 2 нїмецкі.

Церков є 3: руска, польска і нїмецко-бразилїйска. Сьвященників є 4; 2 руских, 2 польских. Сего року, скінчено цїлковито іконостас в нашій церкві, та коли вложено образи, стала ся наша церков подивом Бразилїян, бо іконостасу они ще нїколи не видали. Вже від дверей кождий ідучи цмокає і в голос говорить „о, що за краса“. Справдї іконостас амбуйовий, образи мальовані в Монахові. Наш іконостас, се робота невсипуща нашого Бр. Гавриїла.

Ось тілько подає „М. з Бр.“ сим разом (ч. 2.) під заг. „Рускі кольонії в Парані“ і заповідає, що дальше буде.

На иншім місци доносить „М. з Бр.“, що всї Русини в оселї Антонїо Олїнто присягли, що через три роки не будуть пити горівки і вписали ся до Місийного тов-а. Сей сьвітлий успіх є заслугою о. ігумена Кл. Бжуховского і о. Титла з Люцени.

— **Торжество отворення державної школи промислової в Бучачи** відбуло ся в пятницю дня 1. марця. Школа та обнимає курси мулярства, теслярства, камінярства і студнярства. Отворенє відбуло ся при численній участи горожан як з самого міста так і з околиці. Старим звичаєм зачав ся шкільний рік Богослуженєм в церкві і костелї, які відправили о. Нестайко і о. Громницкий. Після Богослуженя удали ся всї учасники разом з шкільною молодїжю до будинку оо. Василиян, де в великій салї відбуло ся торжественне отворенє нового заведеня, в котрім взяли участь духовеньство обох обрядів, представники повітової ради, від намісництва і краєв. Ради шкільної прибув др. Жебрацкий, дальше були присутні: староста Бернацкий, представники державних і автономічних властий, численний гурт урядників всїх категорий, вкінци цїла рада міска і численна публика з кругів ремісничих і промислових, серед яких нове наукове заведенє викликало велике зацїкавленє. Торжественне отворенє нової школи закінчило ся численними промовами і спільною фотоґрафічною знимкою перед шкільним будинком.

— **Весна**, що сего року має дуже вчасно завитати, вже від трох днїв дає свої легенькі признаки. Сніг стопив ся, небо від часу до часу випогоджуєсь і ясніє погідним весняним сонцем. Як би не те, що се початок марця, отже й годї числити на постійну погоду, люди забули би на недавну зиму. За те, коли вірити віденській метеорольоґічній стациї, наступлять в місяци цьвітнї приморозки.

— **Росийска пропаґанда в Жовківщинї.** Польскі часописи пишуть (Dziennik polski ч. 60.): Пропаґанда православя ширить ся в деяких громадах жовківского повіта. В першім рядї стоять Мацошин і Сопошин, де останними часами русофільска аґітация між селянами обіймає що раз ширші круги. Православні прямованя замічає ся також в Винниках жовківских. Єствуючі по селах читальнї ім. общ. Качковского спроваджують для своїх членів часописи, овіяні росийским духом; поза тим увиваютя ся в повіті платні аґенти росийского правительства, яких завданєм є вщіплюванє в уми селяньства любов до росийскої державної ідеї.

— **Відшкодованє за вибитє шиб.** П. Л. Вольман, властитель каварнї в „Народній Гостинниці“ при ул. Сикстускій, зажадав від тов-а обезпеки „Hammonia“ виплати єму квоти 1.100 К за вибиті шиби підчас останних голосних протиукраїньских демонстраций у Львові. Тов. „Hammonia“ не хотїло виплатити сего відшкодованя, цїла справа пішла отже на судову дорогу. Суд признав, що шиби вибито підчас загального заворушеня населеня, зн. „vis maior“, проте не належить ся нїяке відшкодованє. Зате апеляцийний суд, до якого відкликав ся пошкодований, признав, що се не була нїяка ворохобня, лише звичайна демонстрация і що „Hammonia“ має заплатити Вольманови цїле відшкодованє 1.100 К.

— **Нове жерело в Марієнбадї**. З нагоди реґуляциї улиць повисше жерела т. зв. Kreuzbrunnen, відкрито онодї в Марієнбадї нове мінеральне жерело. Дослїди видатности виказали прибуванє пів лїтра на мінуту, отже 700 лїтрів денно. В справі зужиткованя жерела відбуде ся нинї, дня 4. марця нарада при співучасти знавців. Вода нового жерела є дуже чиста і смачнїйша від води в жерелї Kreuzbrunnen, а під взглядом мінеральних складників дорівнує водї Kreuzbrunnen.

— **Новітні способи зарібку.** Бідна доля кождого купця, бо стоїть о ласку, неласку людий. Щоби їх як найбільше звернуло увагу на склеп, а тим самим може неоден вступить в середину і що купить, видумують ріжні способи. От приміром, купець стає з жінкою і дїтьми перед склепом і плачуть. Люди переходячі стають, допитують ся, потїшають. Коли народа зберe ся сила, купець сьміє ся і представляє людям, що у него товари найлучші і дешеві. Инший перед склепом бє ся зі своїм касиєром. — Приходять люди, полїция, хочуть арештувати — тимчасом купець цїлує ся зі своїм касиєром і представляє людям, що ось той склеп найлучший, а в нїм дістане ся те, чого деинде нема. Люди потїшають ся і таки не оден з них вступить в склеп найлучший — спритного купця.

Недавно тому в місті Чікаґо, ось як запрошував директор театру, людий на представленя. Одної днини бачили люди, як у вікнї з каменицї першого поверха, показалась якась невіста. Крикнула — а кинувши шнур з вікна спускалась в долину. За нею якийсь молодий мужчина спускавсь по шнурі на долину. Народу збіглось багато, щоби ратувати. Коли обоє вже були в серединї дороги, у вікнї показавсь другий мужчина, а крикнувши спершу: „Ти невірна, мусиш вмерти“, — засьміяв ся і так каже до людий, що стояли на долинї: „Мої Панове! Ось то бачите одна відслона нинїшного представленя, яке відбудесь при улици Н. Н. прошу прийти а потїшитесь.“ Люди розійшли ся домів, але вечером театр не міг помістити такої великої маси людий, що з цїкавости прийшли на представленє.

— **Відкритє покладів золота**. З Миколаєвска на Сибірі доносять: В долинї ріки Самур відкрито незвичайно богаті в золото поля, які тихцем використовували около 300 Китайців і Корейців. Три ґрупи глядачів золота повідомили про се власти. Значні поклади золота відкрито також в долинї долїшного бігу Амура.

— **Основи здоровля: Як і коли їсти**. Хто не голоден, той най не їсть! Взагалї повинно ся їсти що найменше у відступах 3 год. Люди, котрі фізично не працюють, можуть лишень три рази на день їсти. Дїти і молодїж в станї розвитку повинні їсти 4 до 5 разів. Добре роздроблена їда в устах, то на пів стравлена; бо слина видїлює ся в більшій скількости і причиняє ся до лїпшого травленя. Не треба їсти і пити ані за горячої ані за зимної страви; звичайні страви є найздоровші.

— **По американьски**. Одна американьска часопись описує дуже оригінальну сцену, яка розіграла в судї в містї Мідлянд в північно-американьскім станї Тексас. Справа була така: Коли суд розважав справу закупна ґрунту містом, оден з міских комісарів, розгнївaний, що судия Кновлес сю справу особисто підержує, встав і закликав:

— Неправду говориш, судиє.

— Відкладаю розправу на десять мінут, щоби сему панови дати по зубах — крикнув розгнївaний судия.

Як сказав, так і зробив, бо перервав розправу, підійшов до комісаря і зачав частувати єго пястуками, де лише попало, аж єго осліпив і оглушив, після чого відійшов спокійно на своє місце.

— Отвираю на ново розправу, панове, і засуджую себе на десять долярів кари за побитє чоловіка — заявив оригінальний судия, виплачуючи рівночасно кару. Здивовані і оголомшені комісарі ухвалили без протесту закупно ґрунту для міста, як сего бажав судия.

— **Тягненє льосів.** При онодїшнім тягненю віденьских льосів комунальних, головна виграна в квотї 300.000 К упала на льос с. 2296 ч. 43; 20.000 К на льос с. 1922 ч. 9; 10.000 К на льос 470 ч. 56.

При тягненю льосів Червоного Хреста, головна виграна в квотї 30.000 К упала на льос с. 2097 ч. 23, 2.000 К на льос с. 2912 ч. 45.

При тягненю льосів „Basilica“, головна виграна в квотї 30.000 К упала на льос с. 4519 ч. 78, 2.000 К на льос с. 1656 ч. 10.

Наука, умілість і письменьство.

— **Остання вистава українського театру у Львові.** Вчерашною премієрою Л. Старицкої-Черняхівскої „Жага“ покінчив укр театр свої вистави у Львові. Мабуть ізза сего, що се була прощальна вистава, публики зібрало ся так богато, що така маленька саля, якою є саля „Gwiazdy“ не могла її прямо помістити.

Сама пєса се зразкова драма із отсих безчисленних „малороссійських драм з коханєм, горілкою та весїльними музиками“, яких так багато продукує закордонна Україна. Усьо в нїй найдеш: і безталанне коханє і чорну зраду і наш таки рідний шинок (та тут для відміни вже без історичної постатї пейсатого Абрамка, а з гарненькою шинкарочкою), в якому кружляє чарочка та чомусь співають „Ой не гаразд запорожцї“ і дурного хахла, який здає ся тілько всього й умів, що потягнути з чарочки та сказати де треба й не треба „так, так“ ну — й вкінци страшне вбийство таки перед очами усїх учасників сеї „драми“. Ну щож, для „розвеселеня“ публики багато не треба! І отте цїле „драмовинє“ тягнеть ся через пять довгих, довгих дій! Прямо годї зрозуміти авторєу, чому саме накопичила стільки добра у рами 5-ти дій, коли оттим добром можнаб надїлити не пять дій а хоч пять таких драм і ефект був би однаковий. Щож, оно дещо комічно, так, здає ся, нашій „публиці“ тільки й подавай такі „драми“, чого доказом є отті голосні вияви вдоволеня й радости із сторони тої „публики“ підчас вчерашної вистави, навіть підчас таких яв, де на сценї лили ся сльози, розривали ся серця та падали трупи...

Поминаючи подрібний зміст драми, можемо сказати, що гра артистів була загалом знаменита, що навіть з такого „драмовиня“ старали ся наші артисти видобути щось, що хоч трохи закрило би мізерию самої „драми“. На перший плян вибилась п-нї Рубчакова (шинкарочка Галя) та п. Розсуда (Василь Береза — крамар). Як звичайно знаменито грали панї: Осиповичева (Гликерія, тип „дївиці“ так добрячої, що навіть такому марному сотворіню, як блоха не вчинить кривди, а як спіймає де, то на котика або песика пустить та яка від незнати вже кілько років дожидаєть, чи не зявить ся хто з рушниками) та панї Стадникова (Одарка — жінка Василя), п. Рубчак (Грицько Голобля — запорожець) п. Петрович (Микола Балабуха — крамар) п-нї Левицка (Матрона), п-нї Леонтовичева (Баба) та п. Нїжанковский (горожанин). Суфлєр, який звичайно так голосно сповіщав свою присутність, вчера дуже тактовно сповняв свою функцию.

На пращанє скажемо ще кілька слів на адресу комітету будови укр. театру у Львові: Починайте будову театральної салї! Бо доки буде наш театр тинятись по чужих кутах, по таких салях, як „Gwiazdy“ досї буде приневолений заповняти свій репертуар такими драмами, як вчерашня. Салї, салї своєї треба нам тут у Львові, як ще хочемо, щоби наш театр розвивав ся та видобув ся вже раз з тих страшних умов, в яких пробував тепер, коли всяку красшу річ годї прямо виставити щоби не зробити з неї мимохіть карикатури.

М Миросянкович.

Телєґрами

з дня 4. марця.

Краків. (ТКБ.). Торжественний вїзд епископа кн. Сапіги до вавельскої катедри відбув ся вчера перед полуднем. На великім вівтарі зложено з нагоди торжества королївский хрест Казимира Ягайл. і золоту рожу, яку жертвував був папа жінці Августа III., а по середині цїнний триптик з XV. віка. Перед вівтарем по правій сторонї уставлено престол для кн. епископа, по лївій засїли в двох рядах оо. архієпископи і епископи Більчевский, Теодорович, Чехович, Хомишин, Пельчар, Валенґа, Фішер, Бандурский. В пресвітерії засїли в двох перших рядах міністри Залеский і Длуґош, намісник Бобжиньский, маршалок Баденї, віцепрезидент кр. Ради шкільної Дембовский і инші.

Перед год. 9. озвав ся дзвін Жигмонта і всї инші дзвони в Кракові на знак, що кн. Сапіга виїхав з палати. На Вавель вїхав епископ поміж шпалїри церковних брацтв і тисячної товпи народа, що зібрав ся на замковій площі, Перед катедрою повитало нового епископа духовеньство, відтак вийшов епископ серед співу хору і инших торжественних церемонїялів до катедри, а приодївши понтифікальні ризи з відзнаками епископскими, засїв на престолї перед великим вівтарем.

Консист. канцлєр крил. Нїкель відчитав папску буллю, іменуючу кн. Сапігу краківским епископом. Іменем всего духовеньства і всїх вірних повитав нового архіпастиря о. епископ Новак. Єму подякував кн. Сапіга короткою промовою, зазначуючи потребу солїдарности духовеньства з пастирем епархії. На закінченє удїлив кн. Сапіга апостольского благословеня. Коли інґрес скінчив ся, удав ся кн. Сапіга до монастиря СС. Милосердия на Клепарі а відтак до дому працї на Казимирі, де принимав убогих обідом; обід одержало 300 убогих.

О 6. год. вечером відбув ся в палатї епископа обід, в котрім взяло участь 200 осіб.

Відень. (ТКБ). Предсїдник Куен і міністер гонведів Гадай прибули ту вчера о год. 7. вечером.

Рим. (ТКБ). До Аґ. Стефанього доносять з Тієнтсіну: Китайска дїяльниця стоїть в полумінї. Б кольонії чужоземців панує спокій.

НАУКОВИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Др. Володимир Гериновичъ.

Нариси до земленисни угорскої України.

(Дальше).

Управа збіжа задля камінистої почви і острого воздуха не удає ся. Таке діє ся переважно в Мармаросчинї. Тому і земля там пуста; подекуди стрітити можна якийсь загін бараболь, але они бідні — біднїські завбільшки лїсового оріха.

Видно, біда тут між людьми, як они лакомлять ся на такі скупі плоди землї. Трохи висше воздух стає так острий та зимний, що там навіть достигнути не може так витревала на зимно ростина, як тернослив.

Крім пшениці та вівса і бараболь управляють угорскі Українцї лен і коноплї. Колись сї ростини приносили їм много хісна та находили великий покуп. Нинї упала ціна їх тому, що бавовняні вироби, якими переповнені торговлї, виперли свої власні плоди. Найбільше льну сіяно, та сіють ще і до нинї в долинї чорної Тиси, а також хоч в меншій скількости в спискім і шарскім жупаньстві. Подекуди управляють тютюн, але в дуже малих розмірах.

Родить українська земля на Угорщинї много гарного винограду. Находимо єго на широкім просторі в Токайщинї, Мункачівщинї, Залусчинї, Собранеччинї, Сїчовеччені, Михайлівщинї та Воронівщинї. Славне на цїлий сьвіт вино находить ся в Токайщинї. Управа вина приносить богато зисків. Було би з чого жити та й майна придбати, колиб сї найкрасші винницї були в наших руках. Що найлїпше, як всюди так і тут, забрали чужі, а тубилець служить за лиху платню за наймита у тих, які доробили ся богатств зі скарбів нашої землї.

Таке стало ся з солею, нафтою і воском в Галичинї, таке із винницями та иншими земними скарбами на Угорщинї. Довела до того темнота наших братів, що не знали використати скарбів, котрими наділила нашу землю мати-природа.

Ще сади затримали ся в руках українських і сї приносять досить добрі зиски. Угорскі сливки та черешнї достигають задля теплого підсоня скорше, як у нас і знані они з наших галицких базарів. Є тут много оріхів та яблок. Скоро настане весна і дерева покриють ся цьвітом, зїжджають в угорскі села ємкі наші Бойки з Синевідска та арендують сади і платять за них гарні грошї. Славні з доброти сливи, морелї та черешнї з Мункачівщини і Вігорлятщини.

Із торгів на овочі славить ся на цїлу Угорску Україну Ужгород та Мункачів. Назносять тут овочів стільки, що здає ся тобі, що нагодував бись ними увесь сьвіт. Тут в мішках яблока, там в бочках і в кошиках сливи; усе красне та дібране. Між садівниками увивають ся купцї, по найбільшій части наші жиди, ті невідступні „приятелї“ нашого селянина. Торгують, сварять ся та кричать, відходять, то знов вертають, а добивши торгу, забирають товар. Сейчас ладують овочі на зелїзницю та висилають сьвітами в крає, де земля таких не родить або родить пізнїйше.

А люди купують, та заїдаючи смачні овочі, славять Угорщину, що родить таку смакоту. І нїхто не знає, що уродила їх українська земля та виховав і виплекав угорский Українець. Нїхто не висловить імени нашого народу, бо ми незнаний, хоть великий числом та обдарений Богом красними дарами народ. Брак просьвіти та сьвідомости їх почувань народних, загнав наш народ так далеко взад перед иншими народами, що мало хто знає про нас, а ще менше про ту часть Угорщини, на якій живе український нарід.

* * *

Хто заглянув у гори та побув між ними хоть би і короткий час, міг пізнати, як сильно приковують они єго до себе. Незатертими картинами стоять сї чудові та величні гірскі краєвиди у душі того, хто дивив ся на них не лише оком, але й серцем. І хотяй ти вже не між ними, то все таки на саму згадку про них цїлий ряд образцїв пересуває ся перед очима; їх краса і погода коять твої болї, гоять рани, які тобі заподїяла тяжка рука житєвої дїйсности. Артист, в котрого вражливій і чутливій душі записали ся виразними чертами подробиці гірского краєвида, не може оперти ся, щоби цїлком забути се, що вїло ся в єго душу, не може оперти ся тому, щоби на полотно не кинути чогось подібного, що видїли єго очи в горах, що пережила та записала нестертими красками єго душа. І досить кинути оком на образ маляра, аби пізнати, які впливи мала на него природа наших гір, та величаві краєвиди гірских околиць.

Так само й музик. Коли вслухає ся в розговір дерев, в журчанє потока, або в шум вітру в гірских дебрах, переймає ся тим та переносить сї тони природної музики у свої твори.

Щож бо сильнїйше, щож красше від сих арий, які гомонять чи то у лїсї, чи в долинї гірского потока, чи у воздусї, де голос звучить так приманливо для твого уха. А почуєш утвір композитора, то переймати будеш сї самі тони, які гомонїли серед гірскої країни.

Природа гір має великий вплив на того, що побув серед неї кілька днїв, або хотьби кілька хвилин. А щож говорити доперва о впливі на нарід, що з давен давна живе серед тих сторін. Як сильний вплив має на него природа!

А видний він усюда; пригляньмо ся житю чоловіка-поселенця гір а побачимо у всїм вплив природи.

Чи слухати меш сопілки, що жалібно плаче серед трав гірскої країни, чи розглядати будеш образи, кинені домородним і своєрідним малярем на стїну церкви, чи оглядати меш стилї наших хат та церков у горах. Усюди вплив природи, яка витиснула на чоловіка сильно всесильне пятно.

Гляньмо на церковну будову та пригляньмо ся стилеви наших церков. Глибоко вкорінив ся тут византийский стиль і запанував яко головна визначна форма храмів Божих.

Чому?

Чи тому, що прийшов він з осередка давної культури Царгорода? Чи впроваджено єго силою на Україну Русь?

Ні! Наколиб він був противний духови українськой природи, то заневне не був би приняв ся, був би стрінув ся з рішучим опором почуваня тутешної природи та перенятих нею поселенцїв. Але стиль византийский натрафив на ґрунт добрий і розширеню єго не стояло нїчо перепоною; він відповідав духови природи України-Руси. Ґотик тут не міг нїяк вдомашнити ся тут не для него вигляди; відбивав би він аж надто контрастом від окружаючих форм нашої землї. Виглядав би він тут несвійско та сьмішно, був би чужинцем, впадаючим і разячим вже на перший погляд ока. Єго оселею високі, до неба стрїляючі шпилї альпейских острищ. Там єго вітчина. Сотворений він на їх подобу і там гармонїзує ся з альпейскою природою, зливає ся в одну гармонїйну цїлість без найменшого протесту естетичних чувств душі людскої тамошного поселенця. Для нас ґотик чужий так, як чужа альпейска природа, а рїжниця між ним а стилем византийским така, як між нашими холмами а шпилями Альп. Альпи зродили струнký стиль ґотицкий; після византийского силю будовані холми земель України Руси приняли банясту будову византийского стилю і она приняла ся серед нас, почуваючи ся як в дома серед подібних форм до тих, що її зродили.

(Дальше буде).

Конкурс.

Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові розписує отсим конкурс на шкіци дому урядничого триповерхного, який має вибудуватись на площи при ул. св. Войтїха ч. ор. 3 і 5 у Львові.

Забудована площа має обнимати около 2000 m² Скаля шкіців 1:200 в двох метах (перекроях).

Нагорода 1) К 1000, 2) К 600, 3) К 400.

Шкіци мають бути віддані до 25. марця с. р. в Дирекциї Товариства.

По близші інформациї належить зголоситись в бюрах Товариства від год. 9—2 перед полуднем. (1—3)

Д-ра Юл. Пелеша: Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom — оба томи, в добрім станї є на продаж. Зголошеня приймає з чемности Редакция „Руслана“.

Конкурс

на дві посади дяків при катедральній церкві в Станїславові.

Оголошує ся конкурс на дві посади дяків при катедральній Церкві в Станїславові, речинець до зголошеня тревае до Цьвітної Неділї т. є 31. марця с. р.

Услівя принятя: 1) Добрий, мельодийний теноровий або баритоновий голос. 2) Точна знайомість церковного співу і ритуалу. 3) Рутинована спосібність научуваня других як співу так також і церковного уставу. 4) Знане нотного співу, научаня других і управи нотним хором. 5) Сьвідоцтво поведеня виставлене дотичним Урядом парохіяльним.

Кандидати мають зголосити ся особисто у пароха в котрий будь день, а то в цїли відспіваня вечерні, утренї і Служби Божої. — Если по пробі зістане принятий кандидат, буде міг посаду обняти в Томину Неділю т. є 14. цьвітня 1912.

Поданя внесені на письмі, не будуть узгляднені і на них не буде відповідати ся.

Гр.-кат. Уряд парохіяльний катедр. в Станїславові дня 27. лютня 1912.

о. Гордїєвский
парох.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлею Товариства є **удїлюване кредиту** своїм членам рільникам **обезпеченим в „Днїстрі“ від більше лїт.**

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекциї Товариства в годинах урядових, **від 8. до 2. год. в полудне.**

Конто в Щадниці почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі	К 3,468.296·—
Удїли членьскі	К 341.275·—
Позички удїлені	К 3,916.577·—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Ол. Галичанка.

Вражіня з дороги.

Море. З одесьских спогадів. Пароплавом з Одеси цо Ялти. В Ялтї та її околицї. З Києва. На Тарасовій могилї. З Камянця Подільского. Тівольскі каскади. Перший вечір в Венециї. Сан-Ремо, Італїйський карнавал .По Рівєрі. Вражіня з Монака. Карнавал в Нїццї.

Дістати можна в друкарнї Ів. Айхельберґера, Львів Ринок ч. 10.

З публичної лїцитациї, походячі нові меблї продають ся по слїдуючих цінах: Сецесийний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190 їдальня К 140, столи К 9, уладженя кавалєрскої кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонїзовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, кредансів, канап, столиків, занавіс і фіранок. — **„ДОРОТЕУМ“ ул. Лїндого ч. 7** (бічна Коперника). По озівє з провінциєю листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблїв з приватних домів, з конкурсових і спадкових мас — приймає усю обстанову до перехованя. (12—30)

Перша найбільша 25 покоїв богато заосмотрена

Купуйте і паліть тільки паперці і тутки з маркою „ПРООЬВІТА“

з продажі яких 5% іде на цїли Товариства „Просьвіта“ а 2½ % на „Рідну Школу“.

За перших двайцять місяців побрало Тов. „Просьвіта“ титулом провізиї 844 К 95 сот., а „Рідна Школа“ (за двайцять місяців) 198 К 15 сот. — разом на просьвітні цїли прибуло 1043 К 10 сот.

Обовязком членів „Просьвіти“ є уважати на те, аби в трафіках і крамницях Товариства були тутки і паперці „Просьвіта“.

З більшими замовленями належить звертати ся до головного складу на адресу: М. ТРАМЕР, Львів, ул. Кохановского ч. 11.

Курцї, уживайте тільки туток і паперців „ПРОСЬВІТА“!

Розклад їзди зелїзниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до: — Приїзд на Головний дворець з:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи		рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
3·40	8·22*	2·45*	7·00*	11·10	Кракова	5·50	9·00*	—	5·48	9·50
—	8·45	6·05	7·30	12·35*	Кракова	7·30	10·15	1·30*	8·25*	2·22*
—	—	5·46	—	—	Мшани	—	—	—	7·15	—
—	—	3·50	—	—	Ряшева	—	—	1·10	5·40	—
6·15	10·40	2·18*	8·46	11·13	Підволочиск	7·20	11·55	2·10*	—	10·30
—	—	2·35	8·38*●	—	Красного	—	8·08*	—	10·10	—
6·00	9·15*	2·20*	—	10·48	Чернівців	8·05	—	2·05*	—	9·34
—	9·37	—	—	2·50*	Чернівців	—	—	5·52	6·26*	12·05
—	—	3·05	—	—	Станїславова	—	10·25	—	—	—
—	—	—	6·29	—	Коломиї	5·45	—	—	—	—
6·00	—	1·45	6·50	11·25	Стрия	7·28	11·40	6·45	—	11·00
7·30	—	1·45	6·50	—	Лавочного	7·28	11·40	4·25	—	11·00
6·35	9·05	3·40	—	10·40	Самбора	8·00	9·58	1·40	9·00	—
7.35	—	2·28	7·49	11·35Е	Рави р. Брухович	7·33	—	1·26	8·00	—
6·06	7·22	—	—	11·35Е	Брухович	—	—	—	—	—
8·20	—	—	—	6·00	Яворова, Янова	8·15	—	4·30	—	—
5·58	—	—	6·16	—	Підгайців	—	11·15	—	10·20	—
5 58	—	—	6·16	—	Винників	—	11·15	—	10·20	12·16К
7·50	—	2·50	—	—	Стоянова	—	10·04	—	6·30	—

Відїзд з Підзамча до: — Приїзд на Підзамче з:

6·30	11·01	2·33	9·09	11·33	Підволочиск	7·01	11·3	1·55*		10·13
—	—	2·52	8·51*	—	Красного	—	7·49*±	—	5·16	—
6·12	—	—	6·30	—	Підгайців	—	10·5±	—	8·52	—
6·12	—	1·30	6·30	10·40К	Винник	7·26	10·5	6·24	9·57	12·00К
8·12	—	—	5·38	—	Стоянова	9·42	—	6·11	9·57	—

Відїзд з Личакова до: — Приїзд на Личаків з:

6·31	—	—	6·51	—	Підгайців	—	10·36	—	9·36	—
6·31	—	1·49	6·51		Винник	7·08	10·36	6·06	9·36	11·43

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. Е лише в неділї. К в суботи і неділї.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского у Львові.